

[Accueil](#)[Revenir à l'accueil](#)[Collection Mythologiae libri decem, Francfort, André Wechel, 1581](#)[Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre VIII](#)[Item Mythologia, Francfort, 1581 - VII, 05 : De Cygno](#)

Mythologia, Francfort, 1581 - VII, 05 : De Cygno

Auteurs : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre VII

Ce document est une version augmentée de :

[Mythologia, Venise, 1567 - VII, 05 : De Cygno](#)

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre VII

[Mythologie, Lyon, 1612 - VII, 05 : De Cygne](#)

est une traduction de ce document

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre VII

[Mythologie, Paris, 1627 - VII, 06 : De Cygne](#)

est une transformation de ce document

[Afficher la visualisation des relations de la notice.](#)

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution – Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Document : "Mythologia, Francfort, 1581 - VII, 05 : De Cygno".

Auteur(s) de la notice : Équipe Mythologia.

Éditeur : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle).

Consulté le 03/05/2024 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/6005>

Présentation du document

Publication Francfort, André Wechel, 1581

Exemplaire Regensburg (Allemagne), Staatliche Bibliothek, 999/Hist.pol.1307

Format in-8

langue(s) Latin

Pagination p. 724-729

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques et historiques [Cygne](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 28/12/2018 Dernière modification le 28/04/2023

Contundent manibus.

Quod si Centaurorum forma omnino in rebus humanis esse non potest, quæ causa antiquos compulit ad hæc ita fabulosè confingenda?

¶ Patuit (ut arbitror) ex rebus Centaurorum gestis quid per hæc significare voluerunt. Nam in tam prodigiosa corporis forma, quæ humanitas, quæ iustitia, quæ temperantia, quæ pietas esse potuit? aut qui dimidium sui beluæ terribis extiterit, quo pacto non in maximas difficultates ob sua flagitia illabatur, patriamq; & facultates per summam turpitudinem relinquere cogatur? Verum quoniam suus est virtuti vniuscuiusque locus, potestq; vel in turpi forma aliquando inesse virtus, idcirco ob æquitatem eximiam Chiron fuit inter sidera receptus. Per hæc igitur quæ dicta sunt de Centauris, significare voluerunt antiqui, vino nō esse immoderatè indulgendum, neque cedendum cupiditatibus, neq; manus in res alienas per vim iniiciendas, sed temperantia & iustitia in omnib. vii conuenire cauendosq; esse illos qui turpissimo sunt corpore, quoniam mores plerumq; corpori sunt similes. At cōtrā illum esse finem omnium improborum, ut patriam, facultates, penates, liberos, vxores relinquere cogantur, & extorres aliam patriam sibi per inopiam quærant. Nec me præterit quosdam fuisse, qui primos Centauros equitate inquam inuenisse. At nunc de Cygno dicamus.

De Cygno. CAP. V.

AT verò de Cygno diuersæ fuerunt antiquorum scriptorum sententiæ, quod eum alij aliorum parentum filium, & alia de causa in anem sui nominis mutatum fuisse, tradiderunt. Nam Cygnus ille qui fuerit ab Hercule occisus, & in anem sui nominis dicitur postea mutatus, fertur fuisse Martis & Cleobulinæ filius, ut traditum est à Posidonio in libro de Diis & heroibus. Fama est hunc Cygnum Martis filium idcirco fuisse ab Hercule trucidatum, quoniam ille in Thessaliâ accedentes aduenas interimeret, cum esset templum patri erecturus è capitibus eorum à se hominum. Fuit & Cygnus Apollinis filius ab Achille cæsus cum militaret ad Troiam, de quo ita scripsit Isacius: *Αχιλλεύς δὲ τὸν παρθένον τῆς Τροίης, ἀνέλας τὸν κύ-*

κνον, καὶ

κτεν, ὡς ἰάνν τὸν λόγον ὁ Κόκκις, ἔργον δὲ Ἀπόλλωνος. *Achilles*
cum ad Troiam militaret, Cygnum ac Tenem interemit,
Verbo quidem Cygni filium, at re ipsa filium Apollinis. Fer-
 tur trucidatus fuisse ab Achille ad Troiam, & ab aliis creditus
 Cygai filius, cum esset Apollinis, ut patuit, quoniam opem fe-
 rens Troianis cum lōgis nauibus angustias maris Troiani oc-
 clusisset, impediretq; Græcos, neq; illos descendere pateretur,
 quem tamen pleriq; fuisse Neptuni filium existimarunt. Sile-
 nus autem in fabulosis historiis Diomedis socios in illas aues,
 tanquam sorores Meleagri in melegrides, mutatos fuisse scri-
 psit: quæ res ita habuit. Cum Diomedes Tydei ac Deiphyles fi-
 lius in patriam post bellum Troianum rediisset, fertur in vl-
 tionem eius vulneris quod Marti & Veneri Diis intulerat, eius
 vxor Ægialia exagitata fuisse incredibili desiderio, atq; furioso
 propè quodam amore Comatæ filij Stheneli, vel (ut aliis ma-
 gis placuit) Cyllabari. Idcirco cum domum rediisset ita illo de-
 tentam vxorem reperit, ut parum abfuerit, quin ab ipsa Ægia-
 lia fuerit trucidatus, cum vix se seruasset ad aram Iunonis Ar-
 ginæ. Postmodo de statu rerum præsentium decidens, ac de-
 speratione captus, ad populos vocatos Daunios in Italiâ com-
 migravit, quibus per illud tēpus Daunus rex imperabat. Cum
 fortè tunc accidisset, ut Daunus ab hostibus obsideretur, audita
 Diomedis virtute ac fortitudine, eiusq; in Italiam aduentu, mi-
 sit rogatum ipsum Diomedem ut sibi opem ferret in ea rerum
 difficultate. promisit etiam se partem suę regionis ad habitan-
 dum esse daturum ad remunerationem tanti beneficij. Ille ubi
 auxilium Dauniis iussit, victoriamq; illis peperisset, urbem
 postea vocatam Argyrippam condidit, quam sibi esse regiam
 statuit. Nam cum Daunus vellet videri tanti accepti beneficij
 minimè oblitus, proposuit Diomedem, concessitque optionem,
 vitum mallet eligēdi, vel totam prædam, vel totam regionem
 hostis, quam cepisset. cum neutrum horum voluisset eligere
 Diomedes, cuperetq; Daunus aliquo condigno munere satis
 Diomedis in se beneficentiæ facere, Althænum Diomedis fra-
 trem nothum iudicem statuit. at enim Althænus cum fuisset
 captus amore Euippæ filix Dauni, velletq; Dauno gratificari,
 regionem Dauno adiudicauit, iussitq; prædam dari Diomedem.
 fertur illo iudicio indignatus Diomedes Deos rogasse, ut neq;
 semina vtiliter terrę concrederentur, neq; illa fructum ferret,

nisi aliquis è suis cognatis aut ciuibus ibi seminasset. Postea verò cum istud ipsum contigisset, neq; terra vllos fructus ferret, & si qui nascerentur, per malignitatem aeris vel deciderent è plantis, vel ad maturitatem non pervenirent; animalia passim perirent, ac si qua ferrent in vtero, facerent abortum: dicitur Daunus misisse sciscitatum oraculum, quæ nam esset tantæ Deorum indignationis causa, aut quid in Deos esset commissum, ex quo tot incômoda, totq; calamitates Dauni regionem inuasissent. cum respôdisset oraculum, istud partim ex imprecatione Diomedis contigisse, partim etiam ex ira Deorum, & præsertim Veneris, quæ vel ipsum fratrem in Diomedem per amorem Euippæ incitasset, Daunus in præsentem rem dissimulat, atque consilium prorogat in opportunum tempus. Nec ita multis sanè diebus interiectis Daunus Diomedi insidias parat, & tanquam Diis inuisum atque inimicum repente trucidat. Græci Diomedis socij qui fuerant illum in Italiam secuti, visâ sui ducis morte tam fœda, tamq; miserabili, illum magnopere lugere cœperunt, atque stridulè conquerentes dicuntur omnes Deorum misericordia in cygnos aues canoras fuisse conuersi. quod accidit in insula Diomedea vocata è regione Gargani. Alij dicunt non in cygnos quidem fuisse mutatos, sed in aues cygnis simillimas, quæ dictæ sunt postmodo insulam vocatam Diomedeam habitasse de nomine ipsius Diomedis. Est autem illa insula iuxta sinum Ionium Adriaticumq; posita, vt scripsit Agatharchides in rebus Europicis, & Callimachus in libro de conditis insulis, & habitatis vrbibus, & de illarum nominibus. Nam Iapyges & Apuli cum populi essent iuxta sinum Ionium, alij horum dicti sunt Peceutij, alij Diculi, qui postea Daunij & Tarentini vocati fuerunt. Fuit enim regio Dauniorum in Apulia, quæ postea tota Iapygia ab Iapyge Dædali filio, hinc Salapia, hinc Calabria vocata fuit. atque Apulia dicta est ab vrbe Diomedis Argynippa, quæ sequentibus temporibus Apulis nominata fuit. His addidit præterea Timæus Siculus in rebus patriis, & Alcimus, omnes Diomedis statuas, quas in illa regione ex iis saxis passim sibi erexerat, quæ secum è Troianis ruinis in naui aduexerat, fuisse in mare contumeliose deiectas. nam memoriæ proditum fuit ab illis Siculis scriptorib. Diomedem cum aureum scutum Glauci haberet, Cotichicum draconem inteternisse, qui Phæaciam regionem de-

taustave-

uastauerat, ubi primum in Italiam aduentaret, ea re insignem honorem adeptus Diomedes permultas sibi statuas ad perpetuam præclari facinoris memoriam erigendas curauit, quæ è saris Troianis (vñ diximus) excisæ fuerunt, quæ statuæ vnâ cum ipso Diomede casô in mare à Dauno fuerunt deiectæ. Scriptum reliquit Pausanias in Atticis rebus Cygnum fuisse regem illorum Ligurum, qui habitauerunt in Gallia transpadana, laude musicæ artis & cognitionis clarum: qui ubi mortuus esset, dicitur ab Apolline in auem sui nominis mutatus. Alij dixerunt ducem Ligurum Cygnum nomine miro amore Phaerhontem profecutum fuisse, qui post eius casum tam assidue flebat atque eiulabat, vt Deorum misericordia in auem sui nominis sit mutatus, atque cum esset musicæ artis peritus, creditur post mortem Apollini musicorum Deo esse consecratus. Lucianus in eo dialogo qui Cygnus inscribitur, asseffores fuisse Apollinis cygnos commemorat, & amicos homines musicæ peritos, qui cum mortui essent, fuerunt in aues sui nominis mutari ab eodem.

¶ Hæc ea sunt quæ de Cygnis fabulosè memoriæ prodita sunt ab antiquis scriptoribus: quæ si diligentius considerentur, partim nos admonent nullam esse turpitudinem, nullamque arrogantiam, quæ Deum non habeat vindicem & ultorem; partim etiam ad insigniorum hominum laudem fuerunt excogitata. nam cum Diomedes vel Deos ipsos vulnerasset, iustâ Deorum vindictam omnino aufugere non potuit, quia tam felici rerum successu elatus fuerat, vt neq; Diis quidem pepercerit in ipsa rerum felicitate, quos magis vt autores omnis humanæ felicitatis impensiusque venerari atque obseruare decebat. Eius socij dicuntur in aues fuisse mutari, quod omnis infelicitas & miseria alas iniungit prioribus amicis ad fugam. Facti sunt cygnis similes, vt alij voluerunt, aut ipsi cygni, dum lugubres ac miserabiles voces emitterent, quoniam neque tutum est, neque sapiens neq; valde pium illorum sceleratorum calamitates lugere, qui diuino consilio, diuinâq; providentia propter illatas vel in ipsos Deos iniurias illas calamitates pariuntur, cum illud scire possimus. Fiunt enim brutis similes ij qui neq; motibus animorum moderari aliqua saltem ex parte possunt, neq; æquo animo ferre nitantur illud, quod diuinitus statutû nulla ratiõe mutari possit. Hæc res iure optimo fecit, vt

socij Diomedis in aues Diomedéas vocatas dicatur fuisse conuerfi. Alij dixerunt Cygnum illum ab Achille caesum cum ad Troiam militaret, in auem sui nominis fuisse conuersum, non quidem reipsa (nullum enim fuit tēpus quo homines in plantas, aues, pisces, aut saxa mutarētur) sed ad consolationem suorum illud fuisse à poetis conuictum, nam fuit vna multarum fabularum excogitatarum ratio aliquando, assentatio poetarum nimirum, qui nihil sibi non licere arbitari sunt, modò principum suæ ætatis gratiam per sua figmenta aucuparentur. Sic homines sæpius in Deorum numerum post mortem sunt intrusi, quibus templa, altaria, sacerdotes, ceremoniæ, ac proprii ritus sacrorum fuerunt instituti, multiq; in varia corpora animalium per suauitatem orationis cum mirifica legentium voluptate perueniunt. Habet enim illud suauitatis poetice, vt illa quæ in soluta liberaque oratione ridicula videntur & vana & mendacia, ipsa non solum probabilia & simillima veris efficiat, sed etiam cum incredibili auditorum voluptate & admiratione ita imprimat in animis, vt non facile delantur. Istud fit propter metri naturam ac varietatem rerum, quas licet poetis in sua scripta asciscere, cum reliqua scriptorum genera ad finem suscepti negotij properare soleant, prius quam aliquid exterum admisceatur. nam cum liceat poetæ aliquando vel ad minima quæque describenda peruenire, illud certè non permissum est facile cæteris scriptoribus, nisi maxima de causa, & cum res ipsa necessario postulare appareat. Quòd verò Cygnum Ligurum regem eorum qui habitant in Gallia transpadana, in illam auem mutarum fuisse ab Apolline memorant, id certè significare voluerunt poetæ, optimarum artium expertes esse principes homines non oportere, vel esse prorsus ignaros, quæ liberales vocantur, cum & animum ad regias virtutes & ad optimam rerum præsentium administrationem, & ad futurorum prudentiam mirabiliter effingant, & ad rerum vel secundarum vel aduersarum euentum æquo animo perferendum. Istud à musicæ scientia primū inchoandum esse censuerim, sed non ab illa fabularum & combibonum garrulitate aut vociferatione: quoniam ea vis est illius, vt animum, moresq; parum aptos prius componat, deinde præparet compositum ad omnes rectas disciplinas facile imbibendas. Alij dixerunt poetas ad viuentium coniunctorū Cygni
ipsius

ipsius regis gratiam illum immortalibus laudibus extulisse ob
peritiam iustitiae facultatis, quem & gratum Dijs hominem
fuisse dixerunt, & post mortem etiam vixisse, atque in avem
pulcherrimam, Apolliniq; dicatam mutatum, quæ vel mor-
tem ipsam cum cantu exciperet, quia se Deo amicam esse sen-
tiat, & ad meliorem vitam sic transitura. Nam cum mors com-
munis sit omnibus animantibus, neque vlla sit differentia san-
guinis, facultatum, honorum, nisi quis vi laudis ac virtutis, com-
munem omnibus vitæ metam perpetuitate nominis supera-
uerit, vel nihil est magnopere expetendum in rebus humanis,
vel sola gloria, quæ per bonitatem morum, sanctitatem, fidem,
pietatem, integritatem, innocentiam ac beneficentiam latè
extèditur. sit etiam hoc ipsum per disciplinatum liberaliumq;
artium præstantiam cognitionis, qui honor in animis poste-
rorum diutissimè conservatur. nam cum fieri omnino non
possit ut nihil agamus, quid aptius præclaris ingenijs relictum
est in quo se exerceant, cum quid datur ocij, quam in cogno-
scendis rebus gestis præteritorum temporum, & delirijs quibus se
suosq; perdidit summis rebus præfecti, aut quibus virtutibus
hæc omnia ab ipsidem sapienter sunt conservata? est illud præ-
terea studium honestissimum omnium ac utilissimum, & cæ-
teris omnibus occupationibus præferendam, quo aliquis sei-
psum ad vitam quam honestissimè cum virtute transigendam
informet. Atq; de Cygno satis, nunc dicatur de Harpyis.

De Harpyis.

CAP. VI.

HARPYIAE, quæ Stymphalides aves etiam vocatæ fue-
runt, filiae fuisse dicuntur Thaumantis & Electræ O-
ceani filiae, ac sorores Iridis, ut scripsit Hesiod. in Theogonia in
his versibus:

οὐρανὸς δ' ἠ' κλυτοῖσιν ἀνδράσιν ἔταο θυγατέρας
ἠγάγετ' ἠ' Λέκτρην ἠ' δ' οὐκ' αὐτίκ' ἐνὶ ἔρῃ,
ἠὲ Κέμεθ' Ἀρπυίας Ἀΐμωτ' ἠ' Κυπέτην τε.

- Oceano natam, Thaumata, qui litora pulsant,
Uxorem Electram duxit: mox edidit Irim
Illa viro: Harpyias, Aelloq; Ocypetenq;.

Acusilaus Neptuni ac Terræ filias fuisse credidit; Sosibius Era-
siam & Harpyiam memorizæ prodidit fuisse Phineï filias: quæ,
ut patet ex superioribus Hesiodi carminibus, tres fuerunt, Iris,